

**Protokół
kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Środowiskowym Domu
Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Świnoujściu**

Jednostka kontrolowana:

Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Hołdu Pruskiego 11/2
72-600 Świnoujście

Podmiot prowadzący:

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło
w Świnoujściu

Jednostka zlecająca:

Miasto Świnoujście

Kierownik jednostki:

Anna Pianowska-Reterska – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy
w Świnoujściu

Kontrolujący:

Ewa Golińczak – główny specjalista w Oddziale Rodziny i Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej, osoba kierująca kontrolą,
Dobrosława Woś – główny specjalista w Oddziale Rodziny i Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej,
na podstawie upoważnienia Nr 69/2023 z 24 kwietnia 2023 r.
Kontrolerzy złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie
ich z kontroli.

(akta kontroli str. 1 - 3)

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 9-12 maja 2023 r. Czynności kontrolne były
przebiegane w Środowiskowym Domu Samopomocy w Świnoujściu, ul. Hołdu Pruskiego
11/2, 72-600 Świnoujście.

Kontrolowana jednostka, podmiot prowadzący oraz jednostka zlecająca zostały
powiadomione o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust.1
rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r.
w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285).

(akta kontroli str. 4 - 14)

Przedmiot i okres kontroli:

Przedmiotem kontroli były zagadnienia związane z organizacją i funkcjonowaniem
środowiskowego domu samopomocy. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do
dnia zakończenia kontroli.

Ustaień zawartych w protokole dokonano na podstawie informacji udzielonych przez
kierownika jednostki, zweryfikowanej dokumentacji oraz oględzin placówki. Kontrola
została przeprowadzona w oparciu o *Program kontroli kompleksowej środowiskowego
domu samopomocy/ ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.*

(akta kontroli str. 15 - 23)

Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy oraz powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy do zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie lub powiatowi, na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 i art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901).

Zgodnie z art. 22 pkt 1 przywołanej ustawy ustalanie sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jest zadaniem wojewody.

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej do zadań wojewody należy nadzór nad realizacją zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami.

W oparciu o art. 22 pkt 9 przywołanej ustawy do zadań wojewody należy kontrola jakości usług oraz jakości zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umowy z organami administracji rządowej i samorządowej.

Sposób funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy, tryb kierowania i przyjmowania do środowiskowych domów samopomocy, kwalifikacje osób świadczących usługi oraz standardy usług świadczonych przez domy określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 249).

USTALENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE ZASAD FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu został utworzony na podstawie *Uchwały Nr 57 Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym z dnia 8 czerwca 2002 r. w sprawie powołania Środowiskowego Domu Samopomocy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koła w Świnoujściu*. W dniu 7 grudnia 2001 r. Zarząd Koła w Świnoujściu PSOUU podjął *Uchwałę nr 11/01 w sprawie woli powołania Środowiskowego Domu Samopomocy w Świnoujściu*. Placówka rozpoczęła działalność w 2002 r.

(akta kontroli str. 24 - 26)

Zadanie realizowane jest jako zadanie zlecone przez Miasto Świnoujście w drodze otwartego konkursu ofert. W okresie objętym kontrolą zadanie zlecono na podstawie następujących umów:

- umowy z dnia 10 stycznia 2022 r. nr WZP/35/2022. Termin realizacji zadania ustalony został od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.
- umowy z dnia 29 grudnia 2022 r. nr WZP/112/2022. Termin realizacji zadania ustalony został od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 27 - 82)

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu na dzień kontroli funkcjonował w oparciu o następujące dokumenty:

- Statut nadany Uchwałą Nr 7/2023 Zarządu PSONI Koło w Świnoujściu z dnia 25 kwietnia 2023 r.,
- Regulamin Organizacyjny Środowiskowego Domu Samopomocy w Świnoujściu przyjęty Uchwałą Nr 6/2023 Zarządu PSONI Koło w Świnoujściu z dnia 25 kwietnia 2023 r.,
- Program działalności dla typu B przyjęty Uchwałą Nr 6/2023 Zarządu PSONI Koło w Świnoujściu z dnia 25 kwietnia 2023 r.,
- Plan pracy na dany rok.

Program działalności, regulamin organizacyjny oraz plany pracy dotyczące okresu objętego kontrolą zostały opracowane w uzgodnieniu z Wojewodą Zachodniopomorskim oraz zatwierdzone przez jednostkę zlecającą – stosownie do zapisów § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

(akta kontroli str. 83 - 96)

Na podstawie § 25 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, kierownik domu opracowuje sprawozdanie z działalności jednostki w roku budżetowym i przekazuje właściwemu do spraw pomocy społecznej wydziałowi urzędu wojewódzkiego oraz jednostce prowadzącej lub zlecającej, w terminie do 15 lutego po okresie sprawozdawczym. Sprawozdania z działalności kontrolowanej jednostki zostały w okresie objętym kontrolą sporządzone i przekazane do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie oraz do Urzędu Miejskiego w Świnoujściu.

Zgodnie z § 6 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy jednostka może zostać zamknięta, na okres nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym, po uprzednim zasięgnięciu opinii uczestników lub ich opiekunów.

Zamknięcie domu może nastąpić po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie wydziału właściwego do spraw pomocy społecznej odpowiedniego urzędu wojewódzkiego oraz jednostki prowadzącej lub zlecającej. W kontrolowanym okresie jednostka miała przerwę w działalności w okresie od 14 lipca do 3 sierpnia 2022 r., o której właściwe podmioty zostały poinformowane.

(akta kontroli str. 97 - 101)

Zgodnie z § 4 ust. 4 *Regulaminu Organizacyjnego* bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem domu sprawuje kierownik. Funkcję kierownika jednostki w całym okresie objętym kontrolą pełniła Pani Anna Pianowska-Reterska.

(akta kontroli str. 102 - 113)

TYP DOMU, LICZBA MIEJSC I FREKWENCJA

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu jest placówką typu B, a zatem przeznaczony jest dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Kontrolowana jednostka dysponuje 19 miejscami, przeznaczonymi dla mieszkańców Miasta Świnoujście. Liczba miejsc jest zgodna z § 5 ust.1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Decyzję kierującą do Środowiskowego Domu Samopomocy w Świnoujściu wydaje Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu zgodnie z art. 51b ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Na dzień 9 maja 2023 r. wydanych było 19 decyzji. Nie stwierdzono nieprawidłowości, co do zasadności skierowania uczestników do ŚDS w Świnoujściu.

Na dzień kontroli uczestnikami ośrodka było 10 kobiet i 9 mężczyzn. 9 osób jest ubezwłasnowolnionych (8 całkowicie, 1 częściowo), 2 osoby posiadają pełnomocników. 7 osób nie jest sprawnych ruchowo, 3 osoby mają ograniczoną możliwość samodzielnego poruszania się.

(akta kontroli str. 114 - 116)

Wśród osób korzystających z usług ŚDS na dzień kontroli były 3 osoby wskazane przez kierownika ŚDS jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W toku kontroli stwierdzono, że osoby te posiadały wymagane orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz wskazanie dwóch lub trzech symboli niepełnosprawności na orzeczeniu.

(akta kontroli str. 117)

Na podstawie list obecności ustalono, że frekwencja na zajęciach wynosiła:

- w maju 2022 r. – 67%.
- w listopadzie 2022 r. – 74%,
- w marcu 2023 r. – 78%.

(akta kontroli str. 118 - 126)

Zgodnie z § 5 ust. 2 *Regulaminu organizacyjnego* ŚDS w Świnoujściu prowadzi działalność od poniedziałku do piątku w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰.

Na podstawie *Ramowego tygodniowego planu pracy ŚDS w roku 2023* stwierdza się, że kontrolowana placówka spełnia wymogi określone w § 6 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z którymi dom powinien zapewniać co najmniej 6 godzin zajęć z uczestnikami.

(akta kontroli str. 104, 127 - 128)

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Świnoujściu, do realizacji zadań związanych ze świadczeniem usług bezpośrednio dla uczestników, na podstawie umowy o pracę zatrudnionych jest 8 osób, w tym: kierownik, 4 terapeutów zajęciowych, asystent osoby niepełnosprawnej (0,625 etatu), opiekunka, psycholog (0,5 etatu). Dodatkowo na podstawie umowy cywilno-prawnej zatrudniony jest fizjoterapeuta (w wymiarze odpowiadającym 0,15 etatu).

Na dzień kontroli zatrudnienie zespołu wspierająco-aktywizującego w ŚDS w Świnoujściu wynosiło łącznie 7,275 etatu.

Zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego powinien wynosić nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników w domu typu A oraz nie mniej niż 1 etat na 5 uczestników

w domu typu B lub C. W przypadku uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wskaźnik zatrudnienia zespołu wynosi nie mniej niż 1 etat na 3 osoby (§ 12 ust. 1a cyt. rozporządzenia).

Wyliczony w powyższy sposób wymagany wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego w kontrolowanej jednostce w odniesieniu do składu osobowego uczestników na dzień kontroli wynosi 4,20 etatu:

- 3 osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu (1 etat),
- 16 osób - uczestnicy zakwalifikowani do typu B, niewykazujący niepełnosprawności sprzężonych lub spektrum autyzmu (3,2 etatu).

Należy zatem stwierdzić, że wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego w kontrolowanej placówce jest zgodny z wymogami standardu.

Pani Anna Pianowska-Reterska pełni obowiązki kierownika od 1 czerwca 2008 r. Kwalifikacje kierownika ŚDS zostały zweryfikowane podczas kontroli kompleksowych przeprowadzonych w 2014 r. oraz 2017 r.

Przy badaniu kwalifikacji pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego odniesiono się do przepisów dotyczących kwalifikacji pracowników samorządowych, które zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1960).

Nie wniesiono uwag, co do przygotowania zawodowego pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego z wyjątkiem osoby wskazanej w pkt 7 zestawienia „Wykaz pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Świnoujściu”, niespełniającej wymogów kwalifikacyjnych określonych dla stanowiska zajmowanego przez tę osobę. Na dzień kontroli pracownicy zespołu wspierająco-aktywizującego posiadali co najmniej trzymiesięczne doświadczenie w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, wymagane na podstawie § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

(akta kontroli str. 129 - 135)

Pracownicy realizujący treningi umiejętności społecznych posiadali przeszkolenie i doświadczenie w tym zakresie, zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Wszyscy pracownicy ŚDS posiadają przeszkolenie w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, wymagane na podstawie § 23 ust.2 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 136 - 163)

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy zespół wspierająco-aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak co najmniej raz na 6 miesięcy celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji. W okresie objętym kontrolą w Środowiskowym Domu Samopomocy w Świnoujściu odbyło się 16 spotkań zespołu. Na podstawie analizy protokołów ze spotkań stwierdzono, że tematyką spotkań było m.in.: ustalanie indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego, ocena ich realizacji, omawianie spraw bieżących, omawianie sytuacji podopiecznych.

(akta kontroli str. 164)

W okresie objętym kontrolą dla pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Świnoujściu organizowane były szkolenia oraz zajęcia w zakresie tematycznym dotyczącym funkcjonowania Domu, w tym m.in.: „Wizja rozwoju ŚDS w modelu pracy środowiskowej”, „Trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej”, „Trening umiejętności społecznych”, „Praca z dzieckiem FAS i FASD”, „Seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną w szerokim znaczeniu”, „Samobójstwo i próba samobójcza, Interwencja kryzysowa. Wsparcie rodzin w żałobie”. Tematyka szkoleń i zajęć oraz ich częstotliwość była zgodna z § 23 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

(akta kontroli str. 165)

POMIESZCZENIA I WYPOSAŻENIE

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu od 2023 r. prowadzi działalność przy ul. Hołdu Pruskiego 11/2 w Świnoujściu (wcześniejsza lokalizacja - ul. Basztowa 11 w Świnoujściu). Placówka zajmuje lokal usytuowany na parterze kamienicy, stanowiącej własność Miasta Świnoujście. Nieruchomość została przekazana Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligentalną Koło w Świnoujściu na podstawie *Umowy najmu lokalu użytkowego* nr EU.503.6.2022.LG zawartej 20 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 166 - 169)

Na budynku znajduje się tablica informacyjna z nazwą jednostki. Do pomieszczeń ŚDS prowadzą schody. Utrudnienie związane z dostępem do lokalu z poziomu parterowej klatki schodowej w budynku zostało wyeliminowane poprzez zamontowanie platformy schodowej, umożliwiającej transport wózków inwalidzkich. Urządzenie podlega comiesięcznym przeglądom. W toku kontroli potwierdzono sprawność platformy schodowej.

Lokal zajmowany przez ŚDS wyposażony jest w system alarmowy. Część terenu za budynkiem zostało przeznaczone na miejsce rekreacyjne. Zgodnie z zapisami *Protokołu z przeglądu stanu bezpieczeństwa* z dnia 24 kwietnia 2023 r. zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom jest na odpowiednim poziomie.

(akta kontroli str. 170 - 171)

Powierzchnia użytkowa pomieszczeń wykorzystywanych na działalność ŚDS w Świnoujściu wynosi 184,80 m², co stanowi 9,72 m² na 1 uczestnika. Placówka spełnia zatem standard określony w § 18 pkt 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, odnośnie powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika (nie mniej niż 8 m²).

Ciągi komunikacyjne w budynku, szerokość otworów drzwiowych i brak progów umożliwiają swobodne przemieszczanie się uczestników w obrębie kondygnacji.

W lokalu znajdują się:

- sala ogólna pełniąca także funkcję pracowni multimedialnej,
- pracownia arteterapii,
- pracownia opiekuńczo-rehabilitacyjna,
- pokój do indywidualnego poradnictwa i fizjoterapii pełniący funkcję pokoju wyciszeń,
- pomieszczenie kuchenne połączone z jadalnią,
- pokój kierownika,

- łazienka wyposażona w dodatkowe wc,
- toaleta dla mężczyzn,
- toaleta dla personelu.

W korytarzu znajdują się szafki na odzież uczestników. Przy urządzeniach sanitarnych zamontowano uchwyty ułatwiające korzystanie z nich osobom niepełnosprawnym, w łazience znajduje się brodzik najazdowy.

(akta kontroli str. 172)

W strukturze pomieszczeń ŚDS brak toalety dla kobiet wymaganej na podstawie § 18 pkt 5 lit. g rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Placówka posiada sprzęt gospodarstwa domowego (lodówka, pralka, zmywarka, kuchenka, deska do prasowania, żelazko, drobne AGD, kuchenka mikrofalowa), komputery, sprzęt biurowy (laminarka, drukarka, gilotyna), sprzęt RTV, rzutnik, gry edukacyjne, sprzęt do zajęć sportowych: rowery, kijki nordic-walking, piłki, sprzęt do relaksacji (lampki, urządzenie do aromaterapii, fotel do masażu), materiały do zajęć plastycznych itp.

W dniu 11 maja 2023 r. dokonano oględzin pomieszczeń użytkowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu. Z oględzin sporządzono protokół, który został dołączony do akt kontroli.

(akta kontroli str. 173 -178)

ŚWIADCZONE USŁUGI

ŚDS w Świnoujściu jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, mających trudności w samodzielnej egzystencji i funkcjonowaniu społecznym. Celem funkcjonowania placówki jest stworzenie warunków zapewniających uczestnikom zaspokajanie indywidualnych potrzeb społecznych, poznawczych i życiowych ukierunkowanych na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia w miarę indywidualnych możliwości.

Podstawowymi usługami świadczonymi przez dom są treningi funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i komunikacyjnych, terapia zajęciowa, poradnictwo psychologiczne, terapia ruchowa oraz pomoc w załatwianiu spraw uczestników, w tym zdrowotnych i urzędowych. Treningi realizowane są zgodnie z potrzebami określonymi w indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, w formie indywidualnej lub grupowej.

Zajęcia realizowane są codziennie w pracowniach: multimedialnej, arteterapii, życia codziennego, grupy opiekuńczo-rehabilitacyjnej.

Na podstawie analizowanej dokumentacji zbiorczej i indywidualnej stwierdzono, że w kontrolowanej placówce realizowane były następujące indywidualne lub zespołowe treningi samoobsługi i treningi umiejętności społecznych:

1. Trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym:
 - trening dbałości o wygląd zewnętrzny i trening nauki higieny (np. warsztaty piękna i urody, nauka korzystania z produktów kosmetycznych, zajęcia pielęgnacyjno-opiekuńcze, wdrażanie zasad higieny),
 - trening kulinarny (np. przygotowywanie posiłków, nauka obsługi AGD, nauka nakrywania do stołu i podawania posiłków),

- trening umiejętności praktycznych (np. nauka bezpiecznego poruszania się po mieście, nauka prania i prasowania, nauka wykonywania prac porządkowych),
 - trening budżetowy (np. nauka planowania wydatków, nauka robienia listy zakupów, wyjście do sklepu i zakupy),
 - trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów (np. przeciwdziałanie agresji, eliminowanie niewłaściwych zachowań pomiędzy uczestnikami, nauka zasad współpracy w grupie, nauka poprawnego zachowania się w miejscach publicznych),
 - trening umiejętności komunikacyjnych (np. nauka komunikowania się poprzez mimikę obrazującą emocje, dźwięki ukazujące reakcje emocjonalne oraz gestykulację),
 - trening spędzania czasu wolnego (np. biblioterapia, oglądanie tv, zajęcia teatralne, słuchanie muzyki, układanie puzzli, gry przestrzenne i planszowe, wykreślanie, krzyżówki).
2. Poradnictwo psychologiczne (zajęcia indywidualne i grupowe, poradnictwo, obserwacje, diagnozy i oceny psychologiczne, konsultacje w ramach zespołu wspierająco-aktywizującego, rozmowy, udzielanie wskazówek i porad).
 3. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (np. pomoc w uzyskaniu świadczeń z MOPR).
 4. Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych (np. pomoc w umówieniu się do lekarza POZ i specjalisty, obecność podczas wizyty, pomoc w uzyskaniu skierowania na rehabilitację, pomoc przy realizacji recept).
 5. Niezbędna opieka (np. kontakt z rodzinami, opieka podczas zajęć oraz podczas wyjazdów, wykonywanie czynności opiekuńczych wobec osób z głęboką niepełnosprawnością).
 6. Terapia ruchowa (np. spacer, rehabilitacja, ćwiczenia z fizjoterapeutą, korzystanie z plenerowych siłowni).
 7. Umożliwienie spożywania gorącego posiłku (trening kulinarny).
 8. Inne formy postępowania (zajęcia w pracowniach tematycznych).

(akta kontroli str. 179 - 180)

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu zapewnia uczestnikom z zaburzeniami zachowań lub niepełnosprawnością fizyczną usługi transportowe samochodem PSONI – 9-osobowym busem przystosowanym do transportu osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 181)

Kontrolowana jednostka nie prowadzi miejsc całonocnego pobytu. ŚDS w Świnoujściu zapewnia uczestnikom gorący posiłek przygotowywany w ramach treningu kulinarnego.

(akta kontroli str. 182)

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świnoujściu prowadzi stałą współpracę z Wydziałem Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Świnoujściu, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Świnoujściu – w zakresie uruchomienia procedury przyjęcia, monitorowania przyznanych usług, wspólnego wsparcia, placówkami służby zdrowia – w zakresie umawiania wizyty i towarzyszenia podczas wizyt, innymi placówkami PSONI – w zakresie integracji, wspólnych spotkań i imprez okolicznościowych. ŚDS współpracuje ponadto z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Świnoujściu, SOSW w Świnoujściu, lokalnymi instytucjami kulturalno-oświatowymi, mediami oraz innymi ośrodkami wsparcia.

Współpraca z rodzinami i opiekunami uczestników ŚDS realizowana jest w szczególności poprzez stały kontakt, indywidualne spotkania i rozmowy mające na celu ustalenie wspólnego planu postępowania.

Rodzice i opiekunowie uczestniczą w działaniach ŚDS jako wolontariusze, wspierają personel, uczestniczą w imprezach okolicznościowych.

(akta kontroli str. 183 - 187)

DOKUMENTACJA ZBIORCZA I INDYWIDUALNA

W celu dokumentowania świadczonych usług prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna uczestników.

Dokumentację zbiorczą stanowią:

1. Ewidencja, zawierająca następujące informacje:

- imię i nazwisko,
- data i miejsce urodzenia,
- nr PESEL, nr dowodu osobistego,
- adres zamieszkania i numer telefonu,
- dane opiekuna, w tym adres zamieszkania i numer telefonu, jeżeli taka osoba została wskazana,
- data przyjęcia do domu,
- informacje związane ze stanem zdrowia – informacja o rodzaju schorzenia, przyjmowanych lekach,
- informacje o okresie i przyczynie dłuższej niż 2-tygodniowa nieobecności uczestnika śds – w formie załączników (usprawiedliwień).

W toku kontroli udzielono instruktażu dotyczącego prowadzenia wpisów w ewidencji, w zakresie informacji o nieobecności.

2. Listy obecności, zawierające następujące informacje:

- imię i nazwisko,
- dni miesiąca,
- zaznaczenie obecności – podpis uczestnika.

Za 9 uczestników podpis składają upoważnieni pracownicy.

(akta kontroli str. 188 - 189)

3. Dzienniki dokumentujące pracę zespołu wspierająco-aktywizującego, zawierające następujące informacje:

- przyjęty na określony okres plan zajęć wspierająco-aktywizujących,
- imię i nazwisko osoby prowadzącej,
- wykaz osób uczęszczających na zajęcia,
- tematyka zajęć i forma ich realizacji w układzie dziennym,
- miejsce na uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników,
- podpis osoby przeprowadzającej zajęcia.

Na podstawie analizy 10 dzienników zajęć wspierająco-aktywizujących stwierdza się realizowanie w 2022 r. i 2023 r. następujących, przykładowych działań.

1. Dzienniki zajęć w pracowni multimedialnej (2 dzienniki):

- układanie puzzli, gry przestrzenne i planszowe, wykreślanki, krzyżówki,
- słuchanie audiobooków,
- warsztaty piękna i urody,

- trening orientacyjny,
 - wirtualna wycieczka po świecie,
 - zajęcia integracyjne, wspólne obchodzenie urodzin i świąt,
 - oglądanie filmów,
 - spacer, korzystanie z plenerowych siłowni,
 - wdrażanie zasad kulturalnego zachowania się, zwracania się do siebie i wyrażania swoich potrzeb,
 - nauka obsługi komputera, tabletu i urządzeń biurowych,
 - ćwiczenia koncentracji i uwagi,
 - arteterapia – wykonywanie przedmiotów dekoracyjnych.
2. Dzienniki zajęć w pracowni arteterapii (2 dzienniki):
- szydełkowanie, kolorowanie,
 - wspólne czytanie,
 - warsztaty urody i piękna (maseczki kosmetyczne, makijaż, układanie fryzury),
 - budowanie z klocków,
 - relaksacja przy muzyce,
 - trening umiejętności społecznych – integracja,
 - wspólne spacer,
 - rozwiązywanie krzyżówek, gry stolikowe, puzzle, gry memo,
 - terapia ruchowa – ćwiczenia rozciągające,
 - wykonywanie przedmiotów ozdobnych przy pomocy różnych metod,
 - praca z planszą edukacyjną,
 - zajęcia edukacyjne: nauka nazw dni tygodnia, miesięcy, pór roku, kontynentów, państw,
 - trening interpersonalny: rozwiązywanie problemów dnia codziennego,
 - trening kulinarny: obsługa sprzętu AGD, wyjście po zakupy, wykonywanie potraw,
 - oglądanie filmów,
 - nauka tańca (macarena, cha-cha).
3. Dzienniki zajęć w pracowni dnia codziennego (2 dzienniki):
- dobór garderoby do odpowiedniej okazji oraz pory roku,
 - trening kulinarny: układanie jadłospisów, sporządzanie listy zakupów, pieczenie ciast, układanie jadłospisów,
 - spacer,
 - warsztaty teatralne,
 - sadzenie kwiatów domowych,
 - trening umiejętności praktycznych: wykonywanie czynności porządkowych,
 - nauka obsługi sprzętu AGD (zmywarka, żelazko, robot kuchenny, sokowirówka, kuchenka),
 - trening higieniczny (dbanie o dłonie i paznokcie),
 - trening prozdrowotny: zdrowe odżywianie,
 - wyjście do pizzerii,
 - nauka bezpiecznego poruszania się po mieście,
 - wspólne obchodzenie świąt i uroczystości: Wielkanoc, Dzień Godności Osób Niepełnosprawnych, piknik rodzinny.
4. Dzienniki zajęć grupy opiekuńczo-rehabilitacyjnej (2 dzienniki):
- czynności opiekuńcze: ubieranie, mycie, czynności higieniczne,

- pomoc przy spożywaniu posiłków lub karmienie,
 - trening czystości,
 - relaksacja,
 - biblioterapia bierna,
 - stymulacja polisensoryczna,
 - aromaterapia,
 - integracja z innymi uczestnikami,
 - rehabilitacja,
 - spacer.
5. Dzienniki zajęć psychologa:
- trening komunikacyjny – zasady komunikacji w grupie,
 - zajęcia teatralne,
 - stymulacja wielozmysłowa,
 - trening radzenia sobie ze stresem,
 - trening wzmocnienia samooceny,
 - trening rozwiązywania konfliktów,
 - obserwacje, wydawanie opinii,
 - konsultacje, zajęcia indywidualne i grupowe,
 - zajęcia z uczestnikami,
 - trening zasobów i potrzeb,
 - trening spostrzegania, koncentracji i uwagi.
6. Dziennik zajęć fizjoterapeuty:
- ćwiczenia równowagi,
 - ćwiczenia ogólnousprawniające,
 - masaż,
 - ćwiczenia koordynacji,
 - ćwiczenia rozciągające,
 - ćwiczenia z wykorzystaniem sprzętu sportowego,
 - stymulacja czucia głębokiego.

(akta kontroli str. 190 - 195)

Podczas analizy dzienników pracy stwierdzono, że zakres zajęć obejmuje tematykę poszczególnych pracowni, treningi umiejętności społecznych oraz nabywania kompetencji życiowych wskazywane w przedmiotowym rozporządzeniu.

Zgodnie z § 24 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy dokumentację indywidualną powinny stanowić w szczególności: kopia decyzji kierującej do domu, kopia orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego, opinie specjalistów, notatki pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego dotyczące aktywności uczestnika, jego zachowań, motywacji do udziału w zajęciach oraz inne dokumenty mające zastosowanie przy opracowaniu indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego. W oparciu o § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego powinien być realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub opiekunem.

Na podstawie określonego w *Programie kontroli* doboru celowego (ok. 30% uczestników, w tym: osoby przyjęte w okresie kontrolowanym, osoby

ubezwłasnowolnione, osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu) skontrolowano teczki z dokumentacją 7 uczestników przebywających w ośrodku wsparcia na podstawie następujących decyzji:

1. DPS.4226.6.1.2019 z 30 grudnia 2022 r.
2. DPS.4226.6.23.2021 z 29 grudnia 2022 r.
3. DPS.4228.1.1.2021 z 1 grudnia 2021 r.
4. DPS.4226.6.23.2011 z 29 grudnia 2022 r.
5. DPS.4228.1.3.2023 z 21 kwietnia 2023 r.
6. DPS.4228.1.2.2023 z 31 marca 2023 r.
7. DPS.4228.1.2.2022 z 30 listopada 2022 r.

Decyzje wskazane w pkt 4 i 7 dotyczą osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Decyzje wskazane w pkt 5, 6 i 7 dotyczą osób przyjętych w okresie objętym kontrolą. Decyzje wskazane w pkt 1, 2, 3, 4 i 7 dotyczą osób ubezwłasnowolnionych.

Decyzje o skierowaniu po raz pierwszy wydawane były na czas określony, do trzech miesięcy. Decyzje przedłużające pobyt wydawane są na czas zgodny z okresem, na jaki został opracowany indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego.

Skontrolowaną dokumentację indywidualną stanowiły następujące dokumenty (kopie lub oryginały):

- decyzja kierująca do domu,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- zaświadczenia lekarskie o występujących zaburzeniach psychicznych,
- informacja o zapoznaniu się uczestnika z zasadami obowiązującymi w ośrodku wsparcia,
- informacja o uzgodnieniu terminu przyjęcia do ośrodka,
- indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego, uzgodniony z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym,
- opinie specjalistów (psychologiczne, psychologiczno-pedagogiczne),
- ocena realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego,
- notatki pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego (obserwacje),
- inna dokumentacja: karty personalne uczestnika, uzgodnienie działań.

(akta kontroli str. 196 - 202)

Główne założenia *Indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego*, w zależności od stanu psychofizycznego uczestników, określane są dla następujących form wsparcia:

1. Trening funkcjonowania w codziennym życiu (dbałość o wygląd zewnętrzny, nauka higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi).
2. Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów (kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami z innymi osobami podczas zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury).
3. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań literaturą, rozwijanie zainteresowań audycjami radiowymi, telewizyjnymi, internetem, udział w spotkaniach towarzyskich, organizowanie czasu wolnego w pracowniach).
4. Terapia zajęciowa.

lub:

1. Rozwój społeczny (nauka nawiązywania kontaktów).

2. Kształtowanie sposobu komunikowania się z otoczeniem (poszukiwanie nowych form porozumiewania się z otoczeniem, doskonalenie znajomości własnego ciała).
 3. Usprawnianie psychoruchowe (motoryka mała, motoryka duża).
 4. Rozwijanie zainteresowań z otoczeniem (wielozmysłowe, kształtowanie, stymulacja: czuciowa, wzrokowa, smakowa, zapachowa).
 5. Kształtowanie w zakresie higieny osobistej (jedzenia i picia, ubierania i rozbierania się, kształtowanie w zakresie wyglądu osobistego).
- Ocena realizacji IPPW-A dokonywana jest co pół roku.

(akta kontroli str. 203 - 213)

Poprzednia kontrola kompleksowa w tej jednostce była przeprowadzona w dniach 29-30 marca 2017 r. Nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Świnoujściu w zakresie objętym kontrolą ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami. Jak wynika z oświadczenia kierownika ŚDS przyczyną stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości było przekonanie jednostki o prawidłowości zatrudnienia osoby na stanowisku opiekuna oraz zapewnienia trzech pomieszczeń sanitarnych. Wskazane działania mogą prowadzić do utrwalenia praktyki, która jest niezgodna z obowiązującymi przepisami.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w ewidencji kontroli jednostki pod pozycją 19.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści, w ciągu 7 dni od daty otrzymania do podpisu.

Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 6 czerwca 2023 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz oznaczony nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejscowość i data podpisania protokołu.....

- właściwe podpisy na oryginale -

.....
Kierownik
jednostki kontrolowanej

.....
Kontrolujący

Oświadczam, że w dniu zostałem/łam zapoznany z treścią protokołu oraz otrzymałem/łam jeden jego egzemplarz.

.....
Kierownik jednostki kontrolowanej